

УДК 378.147:629.33

МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕХАНІКІВ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Андрій Волошин,
аспірант Інституту професійної освіти
НАПН України,
<https://orcid.org/0000-0002-8883-9681>,
e-mail: andrijvoloshin75@ukr.net

Анотація. У статті розглянуто методи та технології формування професійної компетентності майбутніх механіків у закладах професійної освіти. Проаналізовано вплив педагогічних умов, зокрема стажування, використання хмарних сервісів, кейс-методів і психологічної підтримки, на розвиток мотиваційного, когнітивного, діяльнісного та рефлексивного компонентів компетентності. Запропоновано інтеграцію сучасних освітніх технологій для підвищення якості підготовки фахівців та їх конкурентоспроможності.

Ключові слова: професійна компетентність, механік, мотиваційний компонент, когнітивний компонент, діяльнісний компонент, рефлексивний компонент, стажування, хмарні технології, кейс-метод, метод проєктів, психологічна підтримка.

METHODS AND TECHNOLOGIES FOR THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE MECHANICS IN VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTIONS

Andrii Voloshyn,
Postgraduate student of the Institute of Vocational
Education of the NAES of Ukraine

Abstract. The article deals with the methods and technologies of forming the professional competence of future mechanics in vocational education institutions. The influence of pedagogical conditions, in particular internships, the use of cloud services, case methods and psychological support, on the development of motivational, cognitive, active and reflective components of competence is analyzed. The integration of modern

educational technologies is proposed to improve the quality of training and competitiveness of specialists.

Keywords: professional competence, mechanic, motivational component, cognitive component, activity component, reflective component, internship, cloud technologies, case method, project method, psychological support.

У сучасних умовах розвитку професійної освіти актуальним є формування висококваліфікованих фахівців, здатних швидко адаптуватися до змін у галузі автомобільного транспорту. Особливу роль у цьому процесі відіграють методи та технології, спрямовані на розвиток професійної компетентності майбутніх механіків. Метою даного дослідження є аналіз педагогічних умов і технологічних підходів, що сприяють формуванню мотиваційного, когнітивного, діяльнісного та рефлексивного компонентів професійної компетентності, а також обґрунтування їх ефективної інтеграції в освітній процес.

Для підвищення рівня мотиваційного, когнітивного, діяльнісного та рефлексивного компонентів формування професійної компетентності необхідно враховувати певні педагогічні умови. Основними з них є:

- залучення здобувачів до виконання реальних виробничих завдань під час стажування – практика на підприємствах дозволяє закріплювати отримані знання, формувати професійні компетентності та сприяє підвищенню зацікавленості у навчанні;
- використання хмарних сервісів – інтеграція цифрових технологій для покращення доступу до навчальних матеріалів та взаємодії між здобувачами освіти й викладачами;
- застосування кейс-методів та ситуаційних задач у професійно-практичній підготовці – наближення освітнього процесу до реальних виробничих умов через аналіз та вирішення практичних завдань;
- надання психологічної підтримки для подолання стресу та адаптації до освітнього простору – створення комфортного середовища для навчання, розвиток навичок саморегуляції та подолання професійних труднощів.

Підвищення мотивації здобувачів освіти є важливим завданням для сучасних закладів освіти, оскільки високий рівень зацікавленості здобувачів освіти у освітньому процесі безпосередньо впливає на

якість їхньої підготовки та професійний розвиток (Гончаренко, 1999, с. 88).

Формування мотиваційного компоненту професійної компетентності майбутніх механіків автомобільного транспорту забезпечується через:

- залучення здобувачів освіти до виконання реальних виробничих завдань під час стажування (Кравець & Слободяник, 2024, с. 2-4):

- використання дуальної освіти для поєднання теоретичних знань із практичним досвідом;

- проведення стажувань у партнерських компаніях з можливістю подальшого працевлаштування;

- надання реальних виробничих завдань у рамках освітнього процесу;

- організація професійних майстерень та практичних тренінгів на базі підприємств.

- використання хмарних сервісів в освітньому процесі (Пригодій et al., 2023, с. 144–148):

- використання платформ Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams для організації дистанційного навчання;

- спільна робота над проєктами через Miro, Padlet та Trello;

- запровадження електронних журналів, тестових платформ та інтерактивних завдань;

- використання VR та AR-технологій для моделювання виробничих ситуацій.

- застосування кейс-методів та ситуаційних задач (Андрощук, 2015, с. 6-9):

- інтерактивний аналіз виробничих ситуацій із реального досвіду підприємств.

- використання бізнес-кейсів для розробки рішень із подальшим впровадженням у освітній процес;

- проведення рольових ігор та моделювання професійних ситуацій;

- розгляд невдалих виробничих кейсів для навчання на помилках.

Формування когнітивного компоненту професійної компетентності майбутніх механіків автомобільного транспорту відбувається через:

- використання проблемного навчання, а саме (Журба, 2013, с. 3-5):

- постановка виробничих завдань, що потребують нестандартного підходу;
- організація дослідницьких проєктів;
- стимулювання критичного мислення через обговорення складних технічних тем;
- використання змішаного навчання, що поєднує онлайн-курси з традиційними заняттями.

– активізація самостійної навчальної діяльності, зокрема (Кулалаєва & Романова, 2019, с. 4-5):

- надання здобувачам освіти доступу до відкритих освітніх платформ;
- використання моделі «перевернутого класу» для розвитку самостійності у вивченні матеріалу;
- організація студентських конференцій та наукових проєктів;
- проведення навчальних вебінарів за участю експертів галузі.

Формування діяльнісного компоненту професійної компетентності майбутніх механіків автомобільного транспорту здійснюється за рахунок наступних методологічних підходів і технологій:

- практико-орієнтоване навчання, яке включає в себе :
  - виконання навчальних завдань на реальному виробництві (Сидоренко, 2021, с. 112-124);
  - організація курсів підвищення кваліфікації для здобувачів освіти (Подозьорова, 2016, с. 18-19);
  - запровадження сертифікаційних програм у межах освітнього процесу (Омелько, 2018, с. 115-116);
  - впровадження моделювання виробничих процесів у віртуальному середовищі (Пригодій, 2023, с. 152-153).
- використання проєктного підходу, котрий може бути реалізований через (Романова, 2015, с. 226-227):
  - виконання здобувачами освіти замовлень від реальних компаній;
  - участь у стартап-проєктах і конкурсах із розробки інженерних рішень;
  - спільне розроблення інноваційних продуктів із партнерами закладу освіти;
  - запровадження студентських бізнес-інкубаторів для підтримки підприємницької ініціативи.

Формування рефлексивного компоненту професійної компетентності майбутніх механіків автомобільного транспорту досягається за рахунок:

- формування рефлексивних навичок (Дубасенюк, 2012, с. 41-43):
- ведення електронних портфоліо з відображенням навчального та професійного розвитку;
- регулярне проведення аналізу помилок і шляхів їх виправлення;
- використання методів самоспостереження та самоконтролю під час навчання;
- організація рефлексивних тренінгів.
- надання психологічної підтримки, зокрема (Радзімовська, 2012, с. 4-5):
- впровадження адаптаційних програм для першокурсників;
- проведення тренінгів із розвитку стресостійкості та професійної впевненості;
- організація анонімного психологічного консультування;
- використання методів арт-терапії, медитацій та релаксаційних вправ;
- запровадження програм підтримки ментального здоров'я здобувачів освіти.

Впровадження цих заходів сприятиме покращенню якості освітнього процесу, підвищенню професійної підготовки здобувачів освіти та їх успішній адаптації до професійної діяльності. Використання педагогічних умов та новітніх освітніх технологій дозволить не лише підвищити рівень підготовки майбутніх спеціалістів, а й забезпечити їхню конкурентоспроможність на ринку праці.

Список посилань

Андрощук, І. (2015). Кейс-метод на уроках, як засіб налагодження педагогічної взаємодії. *Педагогічний вісник : Науково-педагогічний журнал Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*, (3(41)), 6–9. <https://elar.khmnmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/95653516-a482-47ae-a3b9-795f02d31959/content>

Гончаренко, С. У. (1999). Зміст загальної освіти і її гуманітаризація. *Неперервна професійна освіта: Проблеми, пошуки, перспективи*, 81–107. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/710985/1/монографія%202000.pdf>

Дубасенюк, О. (2012). *Професійна педагогічна освіта: Особистісно орієнтований підхід*. Житом. держ. ун-ту ім. Ів. Франка. http://eprints.zu.edu.ua/13273/1/mono_osob_orient_osvita.pdf

Журба, Г. (2013). Проблемне навчання як інтегруючий метод освітньої та виробничої діяльності майбутніх фахівців професійної освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*, (3). <http://znp.udpu.edu.ua/article/view/197647>

Кравець, С. Г., & Слободяник, О. (2024). Розвиток партнерства у сфері професійної освіти на засадах проектної діяльності. *Адаптивне управління: Теорія і практика. серія педагогіка*, 18(35). <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740892/1/675-Текст%20статті-1356-1-10-20240513.pdf>

Кулалаєва, Н., & Романова, Г. (2019). Проектні технології для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників аграрної, будівельної та автотранспортної галузей. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 1(1), 1–6. <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2019-1-1-2-2>

Омелько, М. (2018). Інноваційні підходи в організації підвищення якості знань студентів коледжу. У *Підготовка майбутніх фахівців автомобільного транспорту* (с. 114–116). <http://ladk.lviv.ua/wp-content/uploads/2019/02/2.pdf>

Подозьорова, А. (2016). Спецкурс як засіб формування базових компетентностей майбутніх техніків-електриків у політехнічних коледжах. *Імідж сучасного педагога*, (4), 18–20. http://nbuv.gov.ua/UJRN/isp_2016_4_6

Пригодій, М. А. (2011). Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів технологій до профільного навчання учнів. *Вища освіта України*, 1(3), 388–395.

Пригодій, М. (2023). Методичні засади застосування цифрових технологій у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників. *Інститут професійної освіти НАПН України*, 2(9), 152–156. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735580/1/Pryhodii_IPO_2023.pdf

Пригодій, М., Гуржій, А., Гуменний, О., Голуб, І., Пригалінська, Т., & Волошин, А. (2023). *Цифрові технології професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у воєнний та повоєнний час*. Ін-т проф. освіти НАПН України. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738690/1/Navch-metod-posybn_LENRR.pdf

Радзімовська, О. (2012). Психологічні чинники розвитку професійної ідентичності учнів професійно – технічних навчальних закладів. *Соціальна психологія*, 3(53), 3–11.

Романова, Г. М. (2015). Проектування особистісно-розвивальних технологій навчання майбутніх кваліфікованих робітників. *Концептуальні засади професійного розвитку особистості в умовах євроінтеграційних процесів*, (1), 225–234. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/11340/1/Романова%20проц%20проектув%20доп.pdf>

Сидоренко, Л. (2021). Використання реальних виробничих завдань у навчальному процесі. *Журнал педагогічних досліджень*, (10(4)), 112–124.

— 00 —

УДК 377.3:69

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПРОФІЛЮ З ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Ольга Єршова,

*кандидат економічних наук, доцент, науковий
співробітник відділу професійно-практичної
підготовки Інституту професійної освіти
НАПН України,*

<https://orcid.org/0000-0002-3801-9730>

e-mail: bogi2003@ukr.net

Анотація. Описано тенденції розвитку та удосконалення навчального процесу майбутніх кваліфікованих робітників будівельного профілю з використанням сучасних засобів навчання; охарактеризовано поняття, зміст та контекст професійної компетентності майбутнього будівельника; розглянуті проблеми підготовки майбутніх кваліфікованих робітників будівельного профілю на базі сучасних професійно-технічних закладів; організації безперервної освіти будівельників; розглянуті можливості формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників будівельного профілю під час виробничого навчання в умовах